

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniš ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravištvu, na katero naj se blagovoljlo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nemška perfidija

kakor se kaže v prusijanskem severu in hoče tudi pri nas v Avstriji mej nemškimi deželami prozeli delati, poganja nov cver, katerega osvetljuje praška „Politik“ v uvodnem članku od 22. febr. Prusi hočejo dva milijona Poljakov v Poznanji popolnem ponemčiti, zavoljo tega so stavili v državnem zboru nemškem nasvet, da je tudi mej Poljaki upravni jezik izključivo in jedino le nemški.

To Nemci delajo kljub temu, da so leta 1772 in l. 1815 v slovesnih patentih pred vsem svetom Poljakom obetali „institucije, katere bodo porok za ohranjenje poljske narodnosti“; kljub temu, da so še 31. januarja 1867, ko je bil severo-nemški bund narejen v slovesnej proklamacije Poljakom obetali: „Tudi v severo-nemške zvezi boste ostali Poljaki, nihče vam ne bo vašega jezika in njegovih pravic kratil, zaupajte glas svojega (pruskega) kralja, kateri nikako ne bode od vas terjal, da bi vašo narodnost ali vaše pravice rušil“.

Kljub vsemu temu lomi nemško-pruski duh slovesno svojo besedo! „Furor teutonicus“ — i za tebe pride dan strašan, ako je ikako še zgodovina pravična!

Novinarski brigantje.

—r. Kolikor mi poznamo razmere motil bi se pač mnogokrat močno taisti, kateri bi hotel po nemškem novinarstvu sklepati na sliko naroda in po njej meriti kulturne elemente njegove.

Hvala bogu, da je nemški rod, nemški rod tudi v Avstriji boljši, kot so pa žurnalisti njegovi, da to, kar se piše in raztrobi mej svet nij mej narodom nemškim ukoreninjeno ni kri njegovo krvi, temu le po semitiških, umazanih elementih mu oktrojirano,

barbarično mišljenje. Naša naloga je torej denes, brez ozira na nemški rod, nekoliko spregovoriti o tistej nemški žurnalistiki, katera reprezentuje s toliko srečo in vspedom pravo bukanjerstvo na polju svojega delovanja, ter dela nevarne „roda“ žurnalistične.

Da tu ne menimo organa ljubljanske inteligencije, razumeje se samo ob sebi. Ta ljubljanska „Neue Freie Presse“ v minijaturi je krotka in sicer pohlevna rastlinica krotkih in še veliko bolj pohlevnih močij in bi sploh težko obstajala in poganjala svoje korenice, če bi ne bil živel nekelej človek, ki je imel prvo idejo o veljavnosti in praktičnosti tistega instrumenta, ki mu v navadnem življenju škarje pravimo. Če torej ti le naši bukanjerčki žurnalistični pokažejo sedaj pa sedaj brezzobne svoje čeljusti, naj imajo to veselje, vsaj tako njih krik ne pride čez pnižne meje ljubljanske Šiške.

Ali tam na Dunaji pa je koterija, katera ima nekaj oblasti mej svetom in mi takoj pristavimo, da vbežimo vsakej nezgodi žurnalistična koterija. In vemo, da pač nismo sami katerim se gnjusi to brigantarsko časopistvo, ki je denes v oblakih izbornih liberalnih idej, katero zažiga denes kadilo na oltarjih omike, ter se tako rado zavije v talarje prorokov, ki z največjo gorečnostjo trebijo pota svetemu človekoljubju. Ali jutro pa uže poteptava v blato zastavo svojih principov, zatajuje najprimitivnejši čutja človekoljubstva in iz prorokov postanejo črni poljski židje v umazanih haljah in nerazčesanih las.

Pač se še nij ta gnjusoba očitnejše odkrila, nego ravno sedaj nasproti bosenskemu in hercegovinskemu svobodnostnem boju. V devetnajstem stoletju, v časih, kateri so prepluli uže davno grobove kulturobornih filozofov, kateri so stalno ukoreninjeni na ideje, ki

nam jih je prinesel največji historični čin vseh vekov — francoska revolucija, v teh časih, v katerih nastopujejo napredovajoče ljudovlade in se vpeljuje konstitucionalni princip celo pri Japoncih, ter večna omika hiti od juga do severja, od Samojedov do Kafrov, v teh časih živi še narod, sosed naše Avstriji, kateri ima menj pravice kot divjaki na pustem otoku daljnega oceana, s katerim se ne dela dosti drugače, kot nekelej z rimskimi robovi, ki so jih sekali in metali v žrenje murenom. Odkrila se je ta strašna revščina, diplomacija je stikovala glave in naš minister vnanjih zadev je napisal noto, v katerej je načrtana in konstatirana ta stoletna, neizrečena pregreha, ki se je storila nad duševno oblagodarjenim rodom. Odkrila se je krvava resnica, pretresla je srca po svetu na okrog, in najblažji duhovi so se izrekli proti turškemu nečloveštvu, ki gospoduje in tare Hercegovino in Bosno od pričetka turških držav do sedanjih dob.

Uže natura je vlila v naša srca tisto lepo čutje, s katerim prihajamo na pomoč trpečemu bratu in kateremu se usmiljenje pravi. Žival nema tega čuta in gorje človeku, če mu izgine. To pa je naraven čut, ali to je tudi čut pravosti, kateri blaži in povzdiguje človeka. In ta čut bi moral navdajati vsako olikano srce, če se ozre na krvavo to tragedijo, katera se vrši sedaj na balkanskem polotoku.

Ali kdor ima srce posmehovati se temu nesrečnemu rodu, tak je hujši od zverine in podoben brigantu, ki brez človeških čutov lazi po gorskih otlinah, jedino hrepenč po priložnosti zdivjanja in prelivanja krvi!

In da je mej nemško našo žurnalistiko tak zarod, kateri zdivja če se kje v ruskih baltičskih provincah zakrivi kak nemšk las, v Moldavi kak nemško-judovsk tat kaznuje,

Listek.

Vinodol.

V Bribirju, 2. febr.

(Konec.)

Tretja nadloga za Primorje je „krš.“ — Da! če nesrečnega krša ne bi bilo! Krša si more vsak vzeti, kolikor si ga hoče in kjer si ga hoče. Še hvala, če ga kdo osvojiti in rodovitnega narediti hoče. V znamenje osvojitbe se obda osvojeni prostor, zemljišče se ne more imenovati, s kamenenim napisom. Osvojitve se mora zemljiščne oblasti nazniti, in ta je za Vinodol ravnateljstvo državnega posestva Fužine, katero vpravlja s celim nekelej Frankopanskim in po padu zadnjega Frankopana po državi sekvestrovanim posestvom. Od krša mora na leto nekaj malega plačati. Če vidi, da se krš ne dá kultivirati,

ga more, kadar ga koli hoče, zopet opustiti. Po krših raste sem ter tja kak brinjev grm. Kjer je lega povoljna, izraste brinje toliko, kakor na Slovenskem bezeg. Znamenito za botaniko je to, da ima brinje v Vinodolu rudeče in ne črne jagode. Nadalje rastejo po nekih krših šipek in žalbelj, hrvatski „kuš“ i sicer pravi, kakoršnega imajo po Slovenskem po vrtilih — v tolikej množini, da bi ga kositi mogel. Ali ovce in koze žalbelj jedó, ne vem, to je pa gotovo, da ima vinodolska strd od tega svoj posebni aroma, ker se čebelice po kršnem kušu in drugih dišočih cvetlicah pasó. Sicer je pa mnogo krša, na katerem ne vidiš niti jedne zelene bilke.

Vinodolec je v vednej trdeji borbi za svojo eksistenco. V tej borbi utrdil se je tudi on sam dušno in telesno. On je delaven, resen, redkih pa tehtnih besedij, inteligenten, energičen in preračunljiv v svojih podvzetjih,

tako, da mu le redko kedaj spodleti. Vse, kar vé in zna, zna kot samouk. Koliko bi mogli v Vinodolu koristiti realka in obrtniška šola! Sodni uradniki, ki so uže po drugod služili in so sedaj v Novem namesteni, so mi rekli, da nikjer niso tako malo slučajev kradbe za preiskavati imeli, kakor v Vinodolu. In to je najsigurnejši kriterium ljudske moralitete v Vinodolu. Tudi redki slučajji pijanstva kljub izobilnega vina kažejo o treznosti. Naj omenim še to, da sta Mažuranič in Vontina Vinodolca. Vsak, kdor te bo srečal, te bo prijazno pozdravil. Moški s „hvaljen bog!“ ženske s „hvaljen Isus i Marija!“ Jeden deček me je v Novem celó pozdravil s „želim jim zdravje!“ kar bi odgovarjalo ruskemu pozdravu „želim vam zdravje!“ Ženske so vse jednako oblečene: črni kamizol in črno krilo do gležen, izpod katerega se svetijo kot sneg bele nogavice v nežnih opankih ali niz-

— mirno pa zre in še posmehe uganja, če se v jugu izsesava narod po divjaško in satansko, to je znači še samo ob sebi. Zgodovina upamo, da stavi nekedaj tako ravnanje v pravo luč, in odkrije take z napačno kulturo prevlečene barbore v na gnjusni nagoti. Mi pa k sklepu še ponovimo, hvala bogu, da je nemški rod — upamo — boljši od žurnalistike, katera hoče zastopati interese njegove.

Beseda o ponavljalni šoli.

Pri nas so bile vpeljene prej nedeljske šole po jedno ali dve uri v tednu. Učitelji so skoraj jednoglasno trdili, da omenjene šole nič ne koristijo. Radi tega je pa bila tudi nedeljska šola odpravljena.

Ko je naš kranjski deželni zbor sklenil postaviti o hoji v šolo, je določil, da deca na deželi obiskujejo šolo od 6. eventuvalno 7.—12. leta in v mestih do 14. A ta postava ne bi bila potrjena, če bi deželni zbor ne bil skrbel za podučevanje kmetskih otrok do 14. leta. Iz te zadrege je mislil deželni zbor priti s postavo o ponavljalni šoli. Pri tej priliki so se hoteli naši deželni poslanci informirati, kako bi se dala taka šola ustanoviti. A ta informacija je bila zastoj, in deželni zbor je sklenil omenjeno postavo, ne mené se za ugovore znanih strokovnjakov.

In ustanovil nam je šolo, ki se faktilno kar nič ne loči od prejšnje nedeljske šole. Naši učitelji so z večino to novo šolo z veseljem pozdravili, pa menda le zato, ker je bila baš nova. A pri treznem premišljevanji dospavamo do sklepa, da se je od prejšnje nedeljske šole izpremenil le naslov. V naslednjem hočem nekoliko svojih sicer nemerodajnih mislij zoper to šolo navesti in po mogočnosti dokazati, da je taka šola le na papirji izpeljiva a ne v dejanji.

Paragraf 2. postave za ponavljalno šolo veli: „Namen ponavljalne šole je, ponavljanje, dopolnjevanje in razširjanje vsega v narodnej šoli prejetega nauka, neizvzemši religijo. Ogledujemo si, kako je ta točka izpeljiva.“

Pri nas je hoja v šolo kljub novim šolskim postavam povsem slaba. Da redno dobra hoja pri nas na deželi nij mogoča, je vsakemu jasno, kdor količakaj razmere na deželi pozna.

So otroci, ki ne znajo niti dobro čitati, niti računati, ko izstopijo iz narodne šole. Dalje so taki, katerim se pač nekoliko jasni in pa tudi taki, koji so vsakdanjo šolo prav dobro dovršili. Uže itak trebamo v ponavljal-

nej šoli dveh oddelkov, ker morajo deca 2 leti to šolo obiskavati. Ko pa pridejo otroci s tako različnim znanjem v šolo, kakor se res godi, nam treba toliko oddelkov, kolikor je otrok. In podučevanje v oddelkih je pa uže v narodnej šoli jako težavno in poleg tega neproduktivno, „in je tudi rak, ki razjede napredek uže pri korenini.“ Kako hočemo torej nauke, katerih marsikateri še nič nima, ponavljati ali še celo dopolnjevati in pa razširjevati!

Posebno se mi pa še ta šola neizpeljiva vidi gledé časa. Postava veli v §. 6.: „Ponavljalna šola je trikrat v tednu in sicer dvakrat za dečke posebej in jedenkrat za deklice vsaj po dve uri vsakokrat, in to brez religije.“ Tu nastaje vprašanje: kedar naj bode ta šola? Postavno je določena sicer na zimski semester. Ta šola bi imela biti šolske dneve. Ker vsakdanja šola traja do treh ali štirih po polu dne in po njej učitelj treba nekoliko počitka, se mora ponavljalna šola preložiti na večer. Pred vsem se mi uže zdi nepraktično učitelju čas kratiti za njegovo nadaljno izobraževanje. Če učitelj podučuje do treh ali štirih po polu dne, se potem komaj malo oddahne in ob petih mora zopet v šolo. Vesten učitelj se trudi, da bi storil v šoli svojo dolžnost in če jo v tem smilu stori, mora jo opuščati gledé nadaljnega izobraževanja. Kajti učitelj prišedši iz šole je na duhu jako utrujen in nij pri najboljši volji v stani niti dnevne literaturu s pozornostjo čitati. Se nahajajo ljudje ki rekó, da se učitelju nij treba brigati za politiko in drugo dnevno literaturo, a taki ljudje se sramujejo sami, da so reve in bi radi dobili še druge v svoje spremstvo.

Učitelj pa tudi družega znanostnega berila ne sme zanemarjati, če hoče svojemu poklicu v družbi zadostiti. Jasno je torej, da ponavljalna šola mora biti zvečer, ker po dnevi nij časa. Večeren nauk je pa proti vsej zdravej pedagogiki. Na deželi imajo deca po uro in več hoda do šole. „Noč ima svojo moč“, in kdo bode dete nadzoroval pri ponočnej hoji v šolo? Kdo je porok, da se bodo otroci obojega spola stari od 12—15 let v temi veli pametno? In če tudi obojni spol ne gre h krati, bi jaz ne prevzel poročstva za red. A ne samo morala, temveč tudi zdravje — da življenje je tedaj v nevarnosti, posbno ker §. 1. dotične postave stavi ponavljalno šolo v zimski čas. Otroci bodo tekal uro hoda po zametih, hudem mrazi in še

dal. Srečno izpeljana podvzetja so ga v jednem poletji bogatega moža naredila. Kdor se ne vrne jeseni, o temu se reče, da se „klata“, kar je tudi oficijalni izraz. Vinodolci se vdinjajo za mornarje in morske kapitane, za zidarje in klesarje (videl sem tudi jako fino in umetno izvedene klesarje), za podvzetnike večjih stavbarskih in zemnih del itd. Najraje in v največjih trumah gredo v orijent: v Carigrad in v Egipt. Pri kopanji suezkega kanala je bilo zmirom, dok kanal nij bil dogotovljen, po 2000 Vinodolcev v delu. Vinodolski delavci gredo celó v Kalifornijo, v Indijo, z jedno besedo po celem svetu, kjer koli je kaj zaslužka. Celó pri zidanji pogorelega amerikkanskega mesta Chikago so vinodolski zidarji in klesarji sodelovali.

Pa kdo ne bi Vinodolcem zlato medaljo na prsi pripel! —

oblečeni so prav slabo!? To nij in nij mogoče. Po noči si še odrasčeni ne upajo v tacem vremenu izpod strehe in deca naj bi šla?

Tedaj bi bila večerna šola zopet nemogoča in nam torej ostaje le še četrtek in nedelja. Četrtek je jedini prosti dan v tednu za učitelja, da svoje spise*) lahko uredi in si nekoliko oddahne. In nedelja!? Tudi ta nij primerna tej šoli, kajti deca bi ne imela oddihljaja; zjutraj pri maši, prej ali pozneje v šoli in potem takoj zopet pri krščanskem nauku, hoja z doma in domov, vse to je jako teško breme za detco. Še odrasčeni trebajo počitka v nedeljah, in detca tudi morajo ves teden delati, torej tudi želi in potrebuje počitka.

Po mojem, sicer nemerodajnem mnenji tudi nedelja nij za to šolo.

Poleg tega pa moramo pomisliti, da nemamo kar nobene knjige za ponavljalno šolo. In če bi jih imeli bi jih starši ne kupovali, ker ne zmorejo še starih šolskih ne. In učitelj je tedaj krčmar brez pijače in posode. In kaj koristi sam poduk brez ponavljanja? Denes detca nekaj sliši, čez teden se jih o tem še jedva sanje in čez 14 dnij ne več uže nič.

Ponavljalna šola je torej le na papirji, a dejansko ne bode nikedar izpeljiva. In o tem se bodo tudi merodajni krogi kmalu prepričali in bodo uvidali potrebo, to šolo in pa tudi vsakdanjo radikalno reformirati, če hočemo, da bosti donašali kaj prida sudú.

V Starem trgi 22. svečana 1876.

Janko Žirovnik.

Jugoslovansko bojišče.

Iz Hercegovine, 15. febr. [Izv. dop.] Vspeli in vpliv Andrassyjevih reform se uže po celej Dalmaciji čuti. Ljubeznivi gospodin minister misli, da, ker so vse volevlasti njegovo irado pripoznale, morajo se njim tudi naši vstaši prikloniti! Kako se vara! Vendar prepovedal je vstop na avstrijsko zemljo vsakemu, koji se več ali manje bojev mej vstaši in Turki udeležujejo, ali splošno: vsakemu Hercegovcu ali inostrancu, koji se s posli vstanka pečajo. Celó Avstrijci se ne morejo več v svojo državo vrniti. Da se ta nova jerem-ijada Andrassyjeve politike tudi na druga važnejši posla v korist vstanka razširja — to se uže samo ob sebi razume. No, — hvala lepa za sedaj. Naj pa gospodin Andrassy dobro promisli, da se vstanek v Hercegovini zaradi njegovih reform in naredbe nikakor ne pomiri, da bratje Hercegovci od Turčije obetane reforme zasmehujejo, ker nijso nikdar po njih vprašali, temveč orožje zagrabili za častno oslobodjenje. S strogim postopanjem proti vstanku se le olje v plameneci ogenj vliva, in s tem bližnje sosede, kraj morja v nekako nevarno situacijo stavi.

Vojska Peko Pavlovića, Sočice, Zimunića in Vukalovića se sedaj v Zubcih po vojniško organizira. Druge krdele, kakor popa don Ivana, Musića so na Kleku. Italijanska četa, kakor tudi četa kapitana Barbieuxa je v Sutorini. Strogo postopanje avstrijske vlade bode inostrancem ipak škodilo. Uže so v Dubrovniku 16 Italijancev dobrovoljcev zatvorili. Uže je politična oblast telegrafično iz Beča avizirana vse prevažanje orožja vstaviti in obdržati. Včeraj je nek angleški oficir vstaški naš tabor

*) In če bode to tako napredovalo, bode učitelj kmalu imel več pisarije, nego posla s podukom.

kih cipelih. Glavo nosé ovito z belo ruto. Ko sem jih v večjej množini v cerkvi videl, se mi je dozdevalo, ko da so same nune. Jeden del Primorcev imenuje se tudi Kirci. Od kodi to ime? Velik del Vinodolcev nosi še starinski čemer (široki usnjati pas okoli ledevja) in rudeče vezane kapice.

Vinodol ne more vse svoje mnogobrojne prebivalce prerediti. Zato gre vsako pomlad vse moško prebivalstvo s trebuhom za kruhom v daleki svet. Od šestnajstega leta pa dokler ne oslabi, gre vsak Vinodolec vsako pomlad v svet. Doma ostanejo same ženske ter obdelujejo zemljišča. Jeseni se možje zopet domov vrnejo, vsak s svojim, včasi precej obilnim, tisoče goldinarjev iznašajočim zaslužkom. Nij še dolgo, kar je izšel prosti Vinodolec v svet z dvajsetimi izposojenimi goldinarji, a jeseni je prišel s tolikim denarjem nazaj, da si je najlepšo hišo v Bribiru sezi-

pregledaval, in potem se z našimi vojevodi dalje časa o važnih stvaréh pomenkaval. Tudi je trebinjski avstrijski konzul, srbski pisatelj Vuk Vrčević pred malo dnij se z vsemi našimi vojevodi v glavnem vstaškem kvartiru Sutorini razgovarjal. Kaj? O tem ne vem nič. Ljubibratić krene baje te dni z novo vojsko na Livno in Ljubuško. Morda tudi, da se njegovi četni in Barbieuxova združiti.

V Hercegovini se vstasi pripravljajo na velik boj pri Trebinji. Dobili so topove iz Angleške. — Tifus razsaja mej turško vojsko. Dobrovoljci, ki prihajajo, hodijo sedaj preko Črne gore, ker se čez avstrijsko mejo brani jim.

Fzm. Molinary zapovednik vojne kra-jine je poklican na Dunaj, najbrž da bode kakor Rodić od Andrassyja ukaz dobil vstanek v Bosni zatirati. Potem se ve da se vse ne more dolgo držati. Nemci in Magjari naj se še nekaj let Turkov veselé.

Hubmajer je v Bosni odložil poveljništvo svoje čete in došel v Zagreb.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. februarja.

Poljski „Dziennik“ protestuje proti temu, da dunajsko novinstvo navzočnost škofa Ledohovskega s poljskim narodnim vprašanjem v zvezo spravlja. Ledohovski nij noben poljski državnik in njegovo potovanje v Galicijo je v deželi vsem krogom, izvzemši klerikalne, neprijetno bilo.

Hrvatje bodo dobili od bratov Magjarov novo klofuto. Kakor javlja namreč peštanski „Hon“, je ostavka hravatskega ministra Pejačevića, ki je bil vsaj neskođljiv človek, sprejeta in Tisza je uže nasvetoval Bedekovića za naslednika, istega, ki je Rauchov pomočnik bil in njegovo delo nadaljdvati poskušal.

Vnanje države.

Iz **Bosne** se piše „Pol. Corr.“ da je veliki vezir ukazal, vse orožja zmohne mohamedance zbrati pri Sarajevu. Te „črne vojske“ upajo zbrati 80.000 mož. Iz Carigrada je prišlo 18 majorjev, da bodo to maso uvezbali.

Iz **Carigrada** se javlja: Jrada sultanova zagotavlja vsem onim vstašem občno pomiloščenje, kateri se v teku štirih tednov vrnejo v svoje domovje. Turška vlada obeta, da jim bode na svoje stroške zidala hiše in cerkve in jim dala pomočke, da bodo mogli zopet začeti delati. Oblastnije na meji bodo vstašem te naredbe povedale in izseljenecem povrnitev olajšale. — To se vse prav lepo bere in ako je vstanek samo to irado dosegel, uže je mnogo dosegel. Ali Turkom svet nič ne veruje, ker besede ne drže...

Na **Francoskem** so izvrstne volitve, s katerimi je francoski narod 20. februarja podrl reakcionarje in si svobodno republiko za državno obliko izbral, uže imele nasledek. Ministerski predsednik reakcionar Buffet je odstopil, Mac-Mahon je njegovo ostavko sprejel in republikanec Dufaure je meščasno dobil nalog, ministerstvo notranjega voditi, dokler se zbornica ne snide.

Poroča se tudi iz Pariza, da je bil predvčeranjem na borzi razširjen strah, da bi utegnil Mac-Mahon državni udarec narediti proti republikli.

Španjski karlisti so tedaj tepeni in mnogi njihovi vodje, mej njimi Dorregaray so bežali na Francosko. Zanimivo je, da je reakcionarna stranka ob jednom v Španiji in na Francoskem smrten udarec dobila.

Dopisi.

Iz tržaške okolice 22. febr.

[Izv. dop.] Kakor strela z neba je prešinila telegrafično poročana novica naše mestne očete, da je v državnem zboru sprejet predlog g. Nabergoja, da uže prvega januarja se vpelje dac na meso po III. tarifi, kakor nova postava velevala, tudi za našo okolico, kar smo mi uže davno želeli. Še tistega večera, ko jim je novica došla, sklicali so nemudoma mestni odbor v posvet kaj jim je storiti. Ne dolgo premišljevalje sklenili so brez odloga na Dunaj poslati takoj jutraj z brzovlakom sedajnega direktorja mestnega daca g. Apolonijsa, kar se je tudi zgodilo. Direktor je imel nalogo takoj vladi naznaniti, da sklep drž. zbora §. 17. stiliziranega po Nabergoji nij mogoče uvesti, ker mestne razmere so take, da ako bi se to zgodilo, bi mestna kasa veliko škode trpela. Ker je naša država, država neverjetnosti se je voditelju posrečilo, da je vdobil jednako misleče na Dunaji.

Kakor se mi je za gotovo sporočilo, bode vlada vse žile napela, da gospodska zbornica ne potrdi omenjenega paragrafa, to je predloga našega posl. Nabergoja, katerega smo se uže veselili, kajti je velike važnosti za našo okolico. Torej ako se ti upi uresničijo, splava naš up po vodi. A kaj hočemo. Ako se državna vlada in mestni tržaški terorizem oba skupaj proti nam ubogim slovenskim okoličanom bojujeta, potem nam nij pričakovati hitre zmage. Kakor sem za gotovo zvedel, bili bi se mestni očetje saj na videz zadovoljili, to je, da bi se ne bili toliko jezili, ako bi bil naš poslanec zahteval, da se dac zniža le tistemu delu okolice, ki je več oddaljen od mesta, to je za vasi. Torej prej ko smo se pri njih pritoževali, nij bilo nič, zdaj pa ko jim je do živega prišlo, bi vendar uže nekaj privolili. To se ve, da po sili, kar ne morejo ubraniti. Naj bode pa kakor hoče, nekaj je pridobljenega, in mi smemo biti zadovoljni, da imamo takega poslanca, ki vedno na našo korist misli.

Iz Novega mesta 23. febr. [Izv. dop.]

„Ko so ljudje spali, prišel je sovražnik in vsejal plevla mej pšenico“ bere se v evangeliji. — Ino v Novem mestu smo imeli 22. in 23. t. m. volitev občinskega zastopa. Česar smo se bali, zgodilo se je v resnici; zmagali so naši nasprotniki, novomeški nemškutarji in uradniki, tako, da imajo nemškutarji dve tretjini večine. Se ve da ostane sicer stanje jednako, ako ima ta ali ona stranka večino v občinskem zastopu, ker je poprejšnja v resnici sicer narodna večina občinskega zastopa pri vsem tem vendar le samo v nemškem jeziku uradovala. Ali pri nekolikej agitaciji od narodne strani bi se bilo vendar dalo narodno večino doseči. Pa naši mestjani se le malo brigajo za občinske potrebe in za narodni napredek. Čitalnica jim je le zabavlišče v katerem se sicer dosti pleše in pije, pa le malo bere in uči; kajti tukaj jim ne gre za narodno omiko, nego le za narodne veselice, kate re pa tudi narodni značaj pogrešajo. In to tudi nij drugače mogoče, saj le malo kedaj vidimo novomeške mestjane narodne liste čitati. Res da v narodnej čitalnici imamo narodnih listov dovolj, ali kaj to pomaga, če jih čitalnični udje ne bero. In vendar je našim mestjanom omika potrebna, kakor slepcu palica. Saj najdeš le redko kakšnega mestjana, kateri bi vedel, kaj se po svetu godi, kako se drugod po svetu narodne koristi branijo

in dosežejo. Kako malomarni da so naši mestjani pri volitvah občinskega zastopa postopali, kolikor da so za narodno zmago delali, vidi se uže iz tega, da jih iz tretjega razreda, kjer ima narodna stranka večino, nij več, nego 42 volilcev namesto 300 svojih glasov oddalo.

Zdaj se vé da po sijajnem propadu delajo dolge obraze, ali zdaj je prepozno in treba bo za naprej drugega postopanja in delovanja. Vsacemu mestjanu, posebno pa tistim, kateri na čelu družih stojé, treba bo, da najpoprej pri sebi začne, da more zamudo svojo in družih brž popraviti. Poslušajte one, ki vam dobro želé.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Kdo bode oporekoval temu, da je naše občinstvo z jako raznimi občutki pričakovalo predstavo stare, v obče znane Birch-Pfeifer-jine igre „Cvrček“, katero je spravilo naše dramatično društvo dne 22. t. m. na oder. Igra sama ob sebi nij tako teška za predstavljenje, ker nosijo vsi značaji, razun Cvrčkovega, ono znano Birch-Pfeifersko povrčnost na svojem čelu, katera ne sili nobenega igralca v ozke meje, nego mu pripušča velik delokrog; pa vendar jo je dandenes redkokrat videti na odrih, ker je postala tako rekoč doména onih redkih, in vendar tako ljubeznivih igralnih močij, ki imenujejo naivno stroko — svojo. Pri nas, na ozko omejenem slovenskem odru, nemamo v istini nobene prave „naivne“ igralke, in ako se je gospodičina Podkrajškova, „naša Wolter“ žrtvovala za nalogo Cvrčkovo, čestitati jej moramo k izpeljavi njene role tem bolj, ker je malokdo iz občinstva, ki jo je tako rekoč v izpodbudo pri nastopu burno pozdravilo, popolno preverjen bil, da bode do zadnje besede dosledna ostala. In mi nijsmo bili, in morda je to krivo, da smo marsikaj s preostrim očesom in z nekoliko predsodki gledali. Tako se nam dozdeva, da je po prvih prizorih prodrila pri gospodičini Podkrajškovej njena junaška, tragično barvana, naravna stran, in da si je kazala očividno prizadevanje, ostati v pričetem tonu, — se jej vendar nij povsem posrečilo. Pripoznal bode pa vsak, da jej tega očitati ne smemo, nego da se zjediniimo z zadovoljnim občinstvom v občno pohvalo. Gospodičini Ledarjeva (Madelon) in Namretova (Fadèt) ste vsaka v svojej nalogi prekosili naše upanje, in prejeli ste tudi burno priznanje. Ravno tako smo bili z gospodom Schmidt (Landry) in Juvančič (Didier) zadovoljni. Malo menj tragike bi bili sicer pri prvem želeli, pa denemo jo tudi na račun njegove stroke, — zadnji pa je bil še malokdaj tako dobro disponiran k igranju, nego ta večer. G. Kocelj zasluži kot režiser in kot igralec, jedno k drugemu, našo pohvalo. Akoravno resna igra in delavnik, zbralo se je vendar dovolj poslušalcev, in to nam je nov dokaz, da tudi s takimi igrami doseže dramatično društvo najboljši vspeh.

Razne vesti.

* (Povodenj.) Donava je tudi na Ogerskem v Pešti, Komornu in Banatu vse preplavila in veliko škode naredila. Tudi druge reke so iz svojih strug stopile. Velikanski most čez Labo pri Risi je popolnem podrt.

Vsem bolnim moč in zdravje brez lek
in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žlez, i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlatilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, siljenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih otrocih, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenje in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru zdravnika svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Krati izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravnika svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih na gradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri driti in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurju, trganje v mehurju i. t. d. — Najbolje in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in čel mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 8. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletno

nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam glod našega zdravlja, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekan glod Revalesscière du Barry vsentransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimperm, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti ni mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalesscière ozdravila me je popolnoma strašnih želodčnih in čutnicnih bolezni, katere sem deset let učil.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, te se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več n. cen, ko pri zdravilih.

V plehasih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. Revalesscière-Biscuiten v pušicah in tabletah 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold. Prodeje Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in spedijskih trgovcih: tudi razpošilja do najjake hiše na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (331)

Dunajska borza 24. februarja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gld. 90 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72 „ 0 „
1860 drž. posojilo	111 „ 75 „
Akcije narodne banke	888 „ — „
Kreditne akcije	175 „ 70 „
London	114 „ 65 „
Napol.	9 „ 19 „
C. k. cekini	5 „ 39 „
Srebro	104 „ 40 „

Za maskerado „Sokolovo“

se dobódo

maske

po nizkej ceni v ponedeljek in vtorek v Ljubljanskej čitalnici v I. nadstropji po polu dne od 2.—4. ure. (49—1)

Kdor

išče službo, ali pa katero oddaja, posestvo prodati hoče, ali kupiti namerava, gospodarstvo, ali kako graščino v najem dati želi, priporočilo za trgovino razglasiti misli, sploh pa, kdor potrebuje sveta zaradi naznanil v časopisih, naj se obrne zaupljivo na anoncen ekspedicijo

G. L. Daube-a & Co.

(404—9) na Dunaji I, Singerstrasse 8.

Umrlj v Ljubljani

od 18. do 21. febr.:

Ivan Dobrevolje, 58 l., v bolnici umirajoč prinešen. — Ivana Pogorelec, 8 l., dete adjunkta za davico. — Ivan Müller, 9 mes., za sušico. — Marija Dolenc, 68 l., v bolnici za materničnim krčem. — Josip Čepelnik, 82 l., v bolnici vsled slabosti. — Ana Omejec, 67 l., v bolnici za pljučnico. — Ivan Anšel, 4 m., dete delavca za vnetjem možjan. — Tomaž Prestopnik, 55 l., v bolnici za jetiko. — Jera Rozman, 66 l., za utrpljenjem pljuč. — Franjo Burgstaler, 10 l., za vročino. — Marija Beljec, 2 l., dete kovača, vsled pljučnih emfis. — Jera Pnizdar, 74 l., v bolnici za utrpljenjem pljuč in umirajoča prinešena.

Tuji.

22. februarja:

Evropa: Neuberger iz Dunaja. — Kastelic iz Ogerskega. — Tarman iz Vidma.

Pri stonu: Schmelzer iz Dunaja. — Cenuti iz Radeč. — Zupan iz Maribora. — Bačar iz Trsta. — Princ iz Istrije. — Koblar iz Trsta.

Pri Malici: Sumer iz Dunaja. — Hausner iz Maribora.

Služba občinskega pisarja

zdržena s službo organista v Litjskem trgu. Kdor bi prosil za to službo, mora izurjen biti v občinskih zadevah, zvržen pisarje bode mu naloga, ob nedeljah in praznicah orgljati pri božji službi v Litjski podružnici. — Plača je 250 gold. na leto, poleg tega mu je bira prosta. Prositejti naj se osobno ali pismono oglasijo pri županu Litjskem do 15. marca t. l. (47—2)

A. Kobler.

Dobrodelni bazar!

Pod tem naslovom

Prve dunajske fabrike za perilo

Dunaj, Kölnerhofgasse 4.

Dunaj, Kölnerhofgasse 4.

Srajca za dame namesto gl. 2, le gl. 1.

Srajca za gospode namesto gl. 2, le gl. 1.

perila za gospode, gospe in otroke, platna in prtov za mize itd.;

zaradi večstranskih naročil, sklenila je fabrika neko večjo prodano tkalnico pridobiti si po prav ugodnimi pogoji, ter jej mogoče, v prihodnje sledeče cene

na polovico izdelalne cene nastaviti.

Namesto dva samo jeden goldinar!

prej	sedaj	prej	sedaj
12 ang. batistnih robcev z barvanim robom obrobijene	gl. 2, gl. 1.—	6 parov finih angleških manšet modernejšee facone	gl. 4, gl. 2.—
1 shirting-srajca za gospode z gladkimi ali nabranimi prsi	„ 2, „ 1.—	1 fino štikana srajca za dame z najlepšo upravo	„ 4, „ 2.—
1 stanovitno barvana srajca s perkala, naj-novejše šege	„ 2, „ 1.—	1 eleg. francoski korset z lepo štikarijo	„ 4, „ 2.—
1 angl. trikot-jopica ali hlače bela in barvasta	„ 2, „ 1.—	1 fina spodnja kila za dame z izvrstnim lišpom	„ 4, „ 2.—
6 elegantnih batistnih robcev z barvanim robom obrobijene	„ 2, „ 1.—	1 hlače za dame iz najboljšega vrvčastega barhenta, gladke in lepo okinčane gld. 1, 1.25, 1.50.	
6 trojnih zavratnikov, najnovjše oblike	„ 2, „ 1.—	1 kila iz najboljšega vrvčastega barhenta, gladko in lepo olišpana, gld. 1.80, 2 in 2.50.	
1 prepletena srajca za dame z najboljšega shirtinga	„ 2, „ 1.—	1 korset iz barhenta, najboljši vrvčasti barhent, gladek in lepo olišpan, gld. 1.25, 1.50 in 2.	
1 elegantne hlače za dame z robnim lišpom	„ 2, „ 1.—	1 srajca za gospode rumburskega platna, gladka ali gubana, najfinejša gld. 2.50, 3, 3.50 in 4.	
1 fini ponočni korset najboljše bire s shirting-robcom	„ 2, „ 1.—	1 srajca za gospode rumburskega platna, fantazijna in štikana, najfinejša gld. 3.50, 4, 4.50 in 5.	
6 finih platnenih robcev, garantirane, da so iz pravega platna	„ 2, „ 1.—	1 srajca za dame iz pravega platna, gladka in fantazijna, najfinejši gld. 1.50, 2, 2.50 in 3.	
1 platnene spodnje hlače za gospode	„ 2, „ 1.—	1 srajca za dame iz pravega platna, štikana, najfinejši gld. 2.50, 3, 3.50 in 4.	
1 fina barvasta kreton-srajca, garantirana za pravobarveno	„ 3, „ 1.50	1 kos 30 vatlov vrvčastega barhenta, najfinejši gld. 7.50, 8, 9, 10 in 11.	
1 bela srajca za gospode z gladkimi trojnimi prsi	„ 3, „ 1.50	6 kosov 3/4 šir. rjuhe brez šiva gld. 9 in 10.	
1 bogato olišpana srajca za dame najboljše vrste	„ 3, „ 1.50	6 kosov 3/4 šir. rjuhe brez šiva, pravo platno, najfinejša gld. 14.50, 15.50 in 16.50.	
1 fino štikane hlače za dame prav elegantno narejene	„ 3, „ 1.50	za 6 osob prtime na mizo iz dvojtkanine in damasta gld. 3, 3.50, 4, 4.50 in 5.	
1 shirting spodnja kila za dame najboljše naprave	„ 3, „ 1.50	za 12 osob prtime na mizo iz dvojtkanine in damasta gld. 8.50, 10, 11, 12 in 14.	
1 spodnje hlače za gospode iz pravega rumburskega platna	„ 3, „ 1.50	1 kos 30 vatlov 3/4 šir. domačega platna gl. 6.50, 7.50 in 8.	
1 angl. ekstord-srajca najnovjše šege, garantirana za pravo	„ 4, „ 2.—	1 kos 46 vatlov 3/4 šir. kreas platna gl. 16, 17, 18 in 18.50.	
1 srajca za gospode iz pravega rumburskega platna z lepo nabranimi prsi	„ 4, „ 2.—	1 kos 50 vatlov 3/4 šir. irlandskega in holendskega platna gld. 20, 22, 23, 25 in 26.	
1 fino štikana srajca za bal, ročna štikarija, najnovjše šege	„ 4, „ 2.—	1 kos 54 vatlov 3/4 šir. rumburskega platna gld. 24, 25, 26, 28, 30, 32 in 36.	
		12 komadov brisavk iz dvojtkanine in damasta gld. 3.25, 3.75, 4.50, 5, 5.50 in 6.	

Naslov: Prva dunajska fabrika za perilo, Dunaj, Kölnerhofgasse 4, Dunaj.

Naročila proti pošiljanju novcev ali pa proti poštnem podzetju.

(16—8)